

Allemansrättens rättsliga ställning och framtid

På snöskoter i 229 km / tim i Skåne

Debatten om allemansrätten har varit intensiv ...

Naturvårdsverket uppdrog
åt Margaretha Svenning
och Klas Sandell
att utreda allemansrättens
möjligheter och begränsningar
i dagens Sverige

Utredningens teoretiska grund

- Allemansrättens normativa grundförutsättningar (hänsynsfullt, tillfälligt nyttjande av annans mark)
- Befintligt konfliktscenario
- Allemansrätten som tillsynsscenario ur ett miljöbalksperspektiv
- Allemansrätt och strandskydd
- Konsekvenser av regelförändringar

Metoder för kunskapsinhämtning

- *Webbaserad, statistisk undersökning*
- *Expertintervjuer med forskare och högt uppsatta jurister inom området.*
- *Egna erfarenheter*
- *Jurisprudens: Analys av allemansrätt med fokus på omgivande rättsfält och en normativ analys av möjliga framtida utfall*
- *Relevant litteratur*

Några inblickar i enkätmaterialiet

- ✓ Olaga instängsling utgör ett av de vanligaste problemen i länsstyrelsernas tio-i-topplista över allemansrättsliga typkonflikter
- ✓ Sist i samma 10-i-topplista finns, som enda markägareproblem, överutnyttjande av natur av okända besökare
- ✓ Fortfarande är enskilt nyttjande av naturen vanligast, men är i avtagande till förmån för kommersiellt organiserade aktiviteter
- ✓ De kommersiellt organiserade aktiviteterna har kommit att få mycket stor betydelse i de flesta av länen. Ett kommersiellt undantag från allemansrätten skulle i de flesta fall ha svåra konsekvenser för regional utveckling.
- ✓ *Privatisering* och exploatering av allemansrättsligt viktiga områden utgör ett av hoten mot allemansrätten, enligt länsstyrelserna. Andra är *informationsbrist*, *överreglering* och kommersiellt överutnyttjande
- ✓ Mer än 60% av länsstyrelserna uppger att man har otillräckliga fackkunskaper om allemansrätten och behöver kompetensutveckling inom området

Exempel på en typkonflikt ”bomsamhället”

- Juridiska förklaringsmodeller:
Försvagning av den sedvane-
rättsliga värdekärnan
- Filosofiska förklaringsmodeller
Ökad betydelse för ”det
privata” (Habermas)

Allemansrätten som miljöproblem

Vad är ett allmänt intresse?

Vad är en olägenhet?

Miljöbalkens möjligheter (anmälningsskyldighet, stängselgenombrott, olägenhet ur hälsoskyddssynpunkt)

2 kap allmänna hänsynsregler gäller alltid för företag

Talerättens problematik